

Promulgació del Decret i Reglament del Tribunal Eclesiàstic de Terrassa

DECRET 03/19.- Terrassa, a 8 d'abril de 2019

PEL PRESENT decret, en virtut del cànon 1420 del Codi de Dret Canònic, promulguem el Reglament del Tribunal Eclesiàstic de la diòcesi de Terrassa, segons la versió que s'hi adjunta, i que haurà de ser publicada al Butlletí del Bisbat de Terrassa, tot seguint les regles d'entrada en vigor del cànon 8 § 2.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Terrassa

† Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Per manament del Sr. Bisbe

Mn. Carles Cahuana i Bartra
Secretari General i Canceller

REGLAMENT DEL TRIBUNAL ECLESIASTIC

Preàmbul

La potestat sacra que pertany al Bisbe diocesà de forma pròpia inclou les tres funcions eternes que provenen del mateix Jesucrist Nostre Senyor: la funció d'ensenyar (Jesús Mestre), la funció de santificar (Jesús Sacerdot) i la funció de governar (Jesús Pastor i Rei). Els Bisbes diocesans, successors dels Apòstols, gaudeixen d'aquesta potestat per a exercir-la en comunió amb el Bisbe de Roma, successor de Sant Pere. A més, el Dret canònic especifica que la funció de govern a l'Església se subdivideix en legislativa, executiva i judicial, i determina de quina manera ha de ser exercida cadascuna.

En concret, el c. 1420 preceptua que la potestat de govern judicial del Bisbe diocesà sigui confiada per aquest de manera habitual al seu Tribunal Eclesiàstic, presidit pel Vicari Judicial. Els Tribunals Eclesiàstics diocesans provenen remotament de l'*episcopalis audientia* de l'Edat Antiga, en la qual els bisbes exercien de jutges en els litigis i conflictes eclesials, tot aplicant així el precepte paulí contingut a la Primera Carta als Corintis (1 Cor 6, 1-8); amb el temps, els mateixos bisbes confiaren aquests processos a sacerdots experts en Dret que en nom seu dictessin justícia. A través de les èpoques, aquests jutges eclesiàstics han rebut diverses denominacions: oficials, auditors, provisors..., actualment vicaris judicials.

Tant el Codi de Dret Canònic de 1917 (CIC17) com el vigent Codi de Dret Canònic promulgat en 1983 (CIC83) han procurat la regulació de la funció judicial dins l'Església. En efecte, la comunitat eclesial ha d'esforçar-se per ser ella mateixa model de societat justa, i per això l'administració de justícia és un aspecte primordial de l'atenció pastoral dels fidels.

Per tal que cada Tribunal Eclesiàstic exerceixi correctament i amb claredat la seva funció, és convenient que compti amb el seu Reglament propi, al qual es remeten diversos cànons del Codi de Dret Canònic (per exemple, cc. 1470, 1509, 1520, 1561, 1602, 1649, 1653...) Així doncs, tot donant compliment a aquest precepte del Codi, aquest Reglament s'adreça principalment a detallar aspectes organitzatius del Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi de Terrassa, i secundàriament a concretar alguns aspectes processals en la línia del que disposen els cànons del Codi de Dret Canònic, per tal de facilitar-ne la seva aplicació. Aquesta segona finalitat no pretén ser exhaustiva, però les normes suara recollides són així promulgades com a exercici de la competència legislativa del Bisbe Diocesà sobre el seu Tribunal.

La llei processal canònica bàsica es troba al Llibre VII del Codi de Dret Canònic, entre els cc. 1400 i 1739, que fou promulgat el 25 de gener de 1983. El Tribunal Eclesiàstic jutja en nom del Bisbe tots els litigis que hagin de ser resolts en àmbit judicial, per la qual cosa no és un òrgan exclusivament dedicat als processos de declaració de nul·litat de matrimoni, i això s'ha tingut en compte en la redacció del Reglament. Tanmateix, els processos matrimonials constitueixen la seva activitat més habitual, i així aquest Reglament sovint hi fa referència directa, tot aplicant l'última reforma del Codi en aquest àmbit, efectuada pel motu proprio *Mitis iudex Dominus Iesus* (15 d'agost de 2015) del Papa Francesc. Moltes de les normes recollides en aquest Reglament deriven també de la instrucció *Dignitas conubii*, de 15 de gener de 2005 (DC). En tot cas, en la tramitació de processos sobre declaració de nul·litat de matrimoni cal observar la interpretació que de les normes processals fa el Tribunal de la Rota Romana (cf. Subsidi per a l'aplicació del motu proprio *Mitis Iudex Dominus Iesus*, 2016:

http://www.rotaromana.va/content/rotaromana/it/riforma-del-processo-canonico.html#innertop-1_text_1.

En aquest context s'emmarca el present Reglament: vol ser un mitjà idoni pel millor funcionament del Tribunal Eclesiàstic, per una major diligència en la tramitació de les causes a ell encomanades i, en definitiva, per a una major eficàcia en la seva missió-pastoral “*ad animarum salutem*”.

Amb l'estudi previ per la Cúria de Justícia, realitzades les consultes oportunes, promulguem el present Reglament que concreta en la pràctica del nostre Tribunal els principis i les normes canòniques tant en les lleis generals de l'Església, com en les particulars de la nostra Diòcesi.

Fonts i abreviatures:

Article: art.

Cànon (del CIC83): c.

Codi de Dret Canònic de 1917 (últim text vigent): CIC17

Codi de Dret Canònic de 1983 (text vigent): CIC83

Instrucció *Dignitas connubii* (15/1/2005): DCMotu proprio *Mitis iudex Dominus Iesus* (15/8/2015):MIDI**TÍTOL I.****DE LA FUNCIO DE JUTJAR: EL TRIBUNAL ECLESIASTIC DIOCESA****Article 1:**

- &1.** A la Diòcesi i per a totes les causes no exceptuades expressament pel dret, el Jutge de Primera Instància és el Bisbe Diocesà (cf. c.1419, 1; DC, art 22,1) perquè a ell correspon governar l'Església particular que li està encomanada amb potestat legislativa, executiva i judicial (cf. c.391).
- &2.** El Bisbe, que pot exercir la potestat judicial per si mateix o per mitjà d'altres (cf. c.1419,1; DC, art 22,2), ha de, per prescripció del dret (cf. c.1420,1; DC, art 38,1), nomenar un Vicari Judicial que gaudirà de la potestat ordinària, i un nombre suficient de Jutges diocesans (cf. c.1421,1 i 2; DC, art.43,1 i 2).
- &3.** El Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi de Terrassa es compon d'una única Sala, al front de la qual es troba com a President el Vicari Judicial.
- &4.** Els Jutges diocesans que integren el Tribunal per torn podran tenir dedicació plena o parcial.
- &5.** El Tribunal té la seva pròpia Notaria, al front de la qual hi ha com a mínim un Notari-Secretari, que assistirà sempre a les declaracions que prengui el President o les compareixences que se celebrin davant d'ell, aixecant acta de les mateixes.
- &6.** En qualsevol procés haurà de prendre-hi part el Notari: les actes no firmades per ell han de considerar-se nul·les (cf.c.1437,1; DC, art 62,1).
- &7.** Les actes que redacta el Notari en l'exercici de la seva funció amb l'observança de les formalitats prescrites per la llei fan fe pública (cf.c.1437,2; DC, art 62,2).

- &8.** Tot Notari té també les funcions d'Actuari. L'Actuari només podrà exercir les seves funcions en els actes propis de la instrucció de la causa.

Article 2

- &1.** El Vicari Judicial forma amb el Bisbe un únic Tribunal (cf. 1420,2; DC, art. 38,2) de manera que no és possible apel·lar al Bisbe contra una sentència del Vicari o viceversa; el Bisbe, per tant, no pot modificar una sentència del Vicari, però pot abocar cap a si mateix una determinada causa en quin cas el Vicari és privat de competència.
- &2.** Correspon al Vicari Judicial, en qualitat de President, la vigilància sobre el Tribunal per a que les causes que arribin s'assignin per ordre de torn als Jutges que hagin de conèixer-les (cf. c.1425,2; DC, art.48,1), amb el fi d'evitar qualsevol sospita d'accepció de persones.
- &3.** El Vicari judicial, sens perjudici del que li correspon *ex iure*, de manera particular la llibertat en el pronunciar la sentència, està obligat a informar sobre l'estat i activitat del Tribunal al Bisbe, a qui correspon vigilar la recta administració de justícia en el mateix (cf. DC. Art. 38,3).

Article 3

- &1.** Per a les causes en que es discuteix la nul·litat o dissolució d'un matrimoni, ha de nomenar-se en la diòcesi un Defensor del vincle que, per ofici, ha de proposar i manifestar tot allò que pugui aduir-se raonablement contra la nul·litat o dissolució (cf. c.1432; DC, art 53,1; 56,3).
- &2.** El Defensor del Vincle pot desenvolupar al mateix temps la funció de Promotor de Justícia, però no li és consentit exercir ambdós oficis en la mateixa causa (cf. c.1436,1; DC, art 53,3).
- &3.** Si el Defensor del Vincle ha intervingut en una causa determinada, no pot després definir vàlidament com a jutge en la mateixa causa en una altra instància (cf. c. 1447; DC, art. 66,2).
- &4.** El Defensor del Vincle no pot mai actuar a favor de la nul·litat del matrimoni; si en algun cas no té res que proposar o exposar raonablement contra la nul·litat del matrimoni, que se sotmeti a la justícia del Tribunal (cf. DC, art. 56,5).

Article 4

Els jutges i col·laboradors del Tribunal estan obligats a guardar secret d'ofici (cf. c. 1455,1; DC, art. 73,1). Igualment, es prohibeix als jutges i altres ministres acceptar regals de qualsevol tipus amb ocasió de les actuacions judicials (cf. c. 1456; DC, art. 74).

Article 5.

La Delegació de Causes Administratives Matrimonials de la Diòcesi de Terrassa, té per funció instruir en nom del Bisbe Diocesà els procediments administratius referents a matrimonis dins l'àmbit diocesà (instrucció i tramitació de dispensa de dissolució de matrimoni rat i no consumat, per privilegi en favor de la fe, de mort presumpta, etc.); consta d'un Delegat Diocesà i compta amb el suport dels Defensor del Vincle i dels Notaris-Secretaris del Tribunal. Aquesta Delegació gaudeix d'autonomia procedimental, i depèn directament del Vicari General.

Article 6

L'Assessoria Jurídica és el servei que ofereix lliurement i gratuïtament el Tribunal a tots els fidels que vulguin obtenir informació sense compromís sobre com exercir accions judicials davant la jurisdicció eclesiàstica, o sobre els drets processals i substantius que se'n derivin (cf. art. 3 de les *Regles processals* del motu proprio *Mitis Iudex Dominus Iesus*). Podrà assessorar sobre com obtenir un advocat particular o d'ofici. Serà atesa preferentment per experts en Dret canònic i Dret matrimonial que en l'actualitat no exerceixin. El Dret processal canònic, per raons d'incompatibilitat i d'inoportunitat, desautoritza que els jutges del Tribunal puguin assessorar aquells que manifestin intenció de presentar demandes davant el Tribunal (cf. art. 113 § 2 DC).

Article 7

El Tribunal Eclesiàstic de Terrassa compta amb una Biblioteca pròpia privada i de servei exclusiu al Tribunal i als membres de la Cúria Diocesana, i no està oberta al públic; tanmateix, el Vicari Judicial pot autoritzar prudentment el seu ús a tercers.

Article 8

La seu del Tribunal Eclesiàstic de Terrassa, sota determinació del Bisbe Diocesà, es troba a les dependències de la Casa de l'Església de Terrassa (carrer Vinyals 47-49).

Article 9

L'horari del Tribunal és de dimarts a divendres de 9:30 h a 13:30 h, tot seguint les directrius de la Cúria diocesana pel que fa a dies festius i període de vacances.

Article 10

El Tribunal Eclesiàstic de Terrassa, com a Cúria de Justícia de la Diòcesi, depèn directament i exclusivament del Bisbe Diocesà com a Moderador del mateix (cf. c. 1673 § 4), i el Tribunal gaudeix així de la necessària autonomia orgànica, funcional i econòmica. Tanmateix, i per tal de servir assenyadament al govern episcopal de la diòcesi, la Vicaria Judicial coordinarà el seu funcionament amb les diverses seccions de la Cúria de Govern, especialment amb la Vicaria General, la Secretaria General del Bisbat, la Delegació d'Economia, la Delegació Diocesana de Pastoral Familiar i la Delegació de Mitjans de Comunicació Social.

Article 11

Conforme a la resolució 140 del Concili Provincial Tarraconense (1995) que “referma l'ús del català com a llengua pròpia de l'Església a Catalunya”, i l'art. 13, 4, de la Llei 1/1998, de 7 de gener, del Parlament de Catalunya sobre Política lingüística, les llengües d'ús del Tribunal Eclesiàstic de Terrassa són el català i el castellà; tots els fidels tenen dret a adreçar-se al Tribunal en qualsevol de les dues llengües, i que les seves declaracions siguin transcrites fidelment en la llengua usada en declarar (cf. c. 1471). El Tribunal usarà a cada procés la llengua triada per la part actora en iniciar-lo, llevat que hi hagi circumstàncies que n'aconsellin altrament. Si un Tribunal superior sol·licités la traducció d'actes redactades en qualsevol de les llengües d'ús (cf. c. 1474 § 2), aquesta traducció no podrà ser imputada a les parts.

TÍTOL II.

DE LA DEFENSA I LA REPRESENTACIÓ

Article 12

El Dret processal canònic atorga als fidels el dret de defensar-se per ells mateixos en totes les causes judicials (cf. c. 1481), però la mateixa norma confia al jutge que prudentment suggereixi als litigants la conveniència de comptar amb assistència lletrada, i fins i tot pugui arribar a obligar-la per tal d'evitar la indefensió. Com sigui que, sobretot en les causes sobre l'estat de les persones i en les causes criminals, no convé que el mateix interessat assumeixi la seva pròpia defensa per la càrrega emocional i subjectiva que això comporta, és criteri general d'aquest Tribunal que les parts que actuen en judici comptin amb la defensa d'advocat, especialment en aquests processos.

Article 13

La defensa de les parts i llur representació es regula d'acord amb el Dret canònic (cc. 1481-1490). Tradicionalment el Dret canònic no impedeix que aquestes dues funcions les pugui exercir la mateixa persona (CIC17, c. 1656), és criteri general d'aquest Tribunal que sigui així en tots els casos, llevat d'aquells que, a criteri del jutge, es donin circumstàncies que aconsellin altrament i hom eviti el perill d'endarreriment de les notificacions o de manca de la immediatesa desitjable.

Article 14

D'acord amb la norma del Dret (cf. c. 1483), el Tribunal Eclesiàstic de Terrassa compta amb un Elenc d'Advocats propi, aprovat pel Bisbe Diocesà i gestionat pel Vicari Judicial. Caldrà estar inscrit en aquest Elenc per a exercir l'ofici d'Advocat davant el Tribunal, per a la qual cosa cada lletrat comptarà amb el seu número, que hom farà constar en signar l'escrit de demanda.

- &1.** La part pot designar lliurement un advocat i procurador, encara que també pot demandar i contestar personalment, a no ser que el Jutge consideri necessari l'ajut del procurador o de l'advocat (cf. c.1481,1; DC, art. 191,1-2).
- &2.** Podran ser admesos en l'elenc de lletrats del Tribunal els que siguin doctors o llicenciats en Dret Canònic o els que tenint, almenys, la llicenciatura en Dret Civil acreditin la seva perícia en Dret Canònic (cf. c. 1483; DC, art. 105).

&3. La perícia de Dret Canònic s'acreditarà per algun dels mitjans següents:

- 1r. Certificat d'haver superat els cursos d'Estudi Rotal del Tribunal de la Rota de la Nunciatura Apostòlica.
- 2n. Certificat d'haver superat el curs de formació en Dret Canònic organitzat per algun dels Col·legis d'Advocats ubicats dins del territori de la Diòcesi de Terrassa en col·laboració amb Tribunal Eclesiàstic del Bisbat de Terrassa.
- 3r. Certificat d'un altre Tribunal Eclesiàstic acreditatiu de formar part del seu elenc i d'haver portat causes canòniques davant del mateix.
- 4t. Altre títol equivalent.

&4. Per a acreditar la perícia en Dret Canònic no és suficient l'haver cursat la llicenciatura en Dret Civil.

Article 15

Per a que algú pugui ser admès com a lletrat en l'elenc del Tribunal, haurà de presentar els següents documents:

- 1r. Sol·licitud adreçada al Sr. Bisbe per mitjà del Vicari Judicial.
- 2n. Certificació d'estar col·legiat en el Col·legi d'Advocats.
- 3r. Certificació que acrediti la seva perícia en Dret Canònic.
- 4t. Declaració jurada d'acceptar les normes que regeixen el procés canònic i les pròpies del Tribunal, i de procedir conforme a les mateixes en l'exercici de la seva funció.
- 5è. Carta de presentació del rector propi o d'un prevere que conegui al sol·licitant.

Article 16

&1. Per a que algú pugui ser admès en l'elenc dels procuradors del Tribunal haurà de presentar els següents documents:

- 1r. Sol·licitud adreçada al Sr. Bisbe per mitjà del Vicari Judicial.
- 2n. Certificació d'estar col·legiat en el Col·legi de Procuradors.
- 3r. Declaració jurada d'acceptar les normes que regeixen el procés canònic i les pròpies del Tribunal, i de procedir conforme a les mateixes en l'exercici de la seva funció.
- 4t. Carta de presentació del rector propi o d'un prevere que conegui al sol·licitant.

&2. S'estableix també pels procuradors allò disposat en l'article 14,4 d'aquest reglament.

Article 17

Tots els lletrats que hagin de ser admesos a formar part de l'Elenc hauran de prestar jurament de respectar la doctrina de l'Església i d'observar fidelment les lleis canòniques, segons el model establert pel Vicari Judicial. Excepcionalment un lletrat pot ser admès a actuar *ad casum* en judici si, a criteri del Vicari Judicial, es donen circumstàncies que ho aconsellen sense perill d'indefensió, però aquesta dispensa no pot tenir continuïtat habitual.

Article 18

Tant l'advocat com el procurador, per a ser tinguts com a tals en el procés concret, hauran de presentar davant del Tribunal el mandat autèntic rebut (cf. c.1484, 1; DC, art. 106,1).

Article 19

Tots els lletrats, advocats i procuradors, a més d'actuar sempre conforme a les prescripcions canòniques pel que fa a llurs obligacions i prohibicions, observaran igualment les normes deontològiques pròpies de llur professió, i les que se'n deriven de la doctrina i la moral catòliques. En concret:

- a) posaran tot l'interès i diligència perquè cada causa es tramiti segons dret i no es demori injustificadament; a aquest fi observaran totes les normes processals que directament els atenyen, des de l'escrit de la demanda (c. 1504), consignació de dipòsits, fins a la disposició de tota la prova i molt particularment formulació dels interrogatoris (c. 1564) i les qüestions per als perits (c. 1577), compliment de terminis al llarg de tot el procés (cc. 1465-1466) i per últim i molt particularment, després de comprovar la completa instrucció de la causa (cc. 1599-1600), avaluar el seu resultat en l'escrit de defensa (cc. 1601-1602). Especialment en aquest escrit, però també en la demanda i la resta d'escrits de la causa, procuraran la concisió desitjable sense excedir-se en una extensió injustificada.
- b) Els advocats i procuradors seran ben conscients de les diligències que no poden realitzar sense especial manament –com és ara renunciar a l'acció, la instància o actes judicials (c. 1485)–, i asseguraran la validesa d'allò que insten bé procurant la presència del client a ratifi-

car-se, bé invitant-lo a estendre el manament especial o tenir per vàlid el ja formulat en l'inicial escrit de poders.

Article 20

- &1.** En virtut del caràcter pastoral propi de la jurisdicció eclesiàstica, els advocats i procuradors seran conscients que el seu servei no només té un caràcter particular, sinó també eclesial, i per això evitaran qualsevol abús econòmic ni res que pugui semblar una mercantilització entorn als processos canònics, tot això sense que obsti al principi de lliure contractació o les orientacions sobre honoraris que puguin emetre els Col·legis d'Advocats.
- &2.** Amb motiu del mateix caràcter pastoral, els advocats i procuradors assumeixen igualment l'obligació de guardar secret, tant en tot allò que pogués afectar la fama de les persones com també en els detalls que poguessin donar peu a enemistats, mals entesos, intrigues, etc. (cf. c. 1455 § 3). En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni aquest secret també inclourà la reserva i prudència envers el propi client, a qui no podran lliurar còpia de les actuacions processals, tot descartant que en resulti perjudicada la seva defensa (cf. art. 229 § 3 DC); és prudent que els lletrats informin els seus clients d'aquesta llur limitació abans d'iniciar un procés.

Article 21

D'acord amb la norma canònica (cf. c. 1488), el President del Tribunal que tracti una causa jutjarà també els possibles conflictes entre un justiciable i el seu advocat sobre els honoraris a satisfer.

Article 22

L'incompliment greu de les obligacions o prohibicions del Lletrats de l'Elenc del Tribunal en l'exercici del seu càrrec podrà ser sancionat conforme el Dret canònic, sense excloure'n l'expulsió de l'Elenc si la gravetat de la falta així ho exigeix, d'acord amb el que es preveu en l'articulat del Títol VII d'aquest Reglament.

Article 23

El Tribunal Eclesiàstic podrà organitzar cursos d'especialització en Dret canònic, especialment en Dret matrimonial substantiu i processal, així com sessions d'actualització, per ell mateix o en col·laboració amb altres institucions de caràcter universitari o professional.

TÍTOL III. DEL PROCÉS

Article 24

Una vegada designat per decret del Vicari Judicial el Col·legi de Jutges, així com la resta dels ministres que intervindran en la causa, queda reservat al mateix la substitució d'alguns dels jutges o ministres, per causa gravíssima en el cas dels jutges, i per causa justa en el cas dels altres ministres. La substitució es farà mitjançant decret raonat, que es notificarà a tots els afectats.

Article 25

En els processos matrimonials, el Vicari Judicial, abans d'acceptar una causa, ha de tenir la certesa que el matrimoni ha fracassat irreparablement, de manera que sigui impossible restablir la convivència conjugal (cf. c. 1675). Rebuda la demanda, el Vicari Judicial, si considera que aquesta gaudeix d'algun fonament, l'admetrà, i ordenarà que una còpia sigui notificada al Defensor del Vincle, i si la demanda no ha sigut firmada per ambdues parts, a la part demandada, donant-li un termini de quinze dies per a expressar la seva posició respecte a la demanda. Transcorregut aquest termini, després d'haver amonestat novament a l'altra part, si ho veu oportú i en la mesura que així ho estimi, per a que manifesti la seva posició, escoltat el Defensor del Vincle, el Vicari Judicial amb un decret seu determinarà la fórmula de dubtes i establirà si la causa ha de tractar-se amb el procés més breu conforme els canons 1683-1687, i serà notificat de seguida a les parts i al defensor del vincle. Si la causa ha de ser tractada amb el procés ordinari, el Vicari Judicial, amb el mateix decret disposarà la constitució del col·legi de jutges (cf c.1676,1.2 i 3).

El procés més breu davant del Bisbe se seguirà en les causes de nul·litat cada vegada que: 1. la petició hagi sigut proposada per ambdós cònjuges o per un d'ells, amb el consentiment de l'altre; 2. concorrin circumstàncies de les persones i dels fets, sostingudes per testimonis o documents que no requereixin una investigació més precisa, i facin manifesta la nul·litat (cf.1683).

Article 26

&1. L'escrit de demanda a que es refereix el c. 1502 serà presentat al Registre General del Tribunal, per tal que sigui admès a tràmit. Aquest

escrit, a més dels requisits del c. 1504, haurà de ser signat per l'actor interessat i pel seu advocat, o només per aquest si és acompanyat de poders notariaus suficients.

- &2.** En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, amb l'escrit de demanda cal acompanyar un certificat autèntic de la celebració del matrimoni, i si el cas ho requereix, el document sobre l'estat civil de les parts així com certificació autèntica de la separació i/o de divorci. En el cas del procés més breu davant del Bisbe, haurà de: 1. exposar breument, en forma integral i clara, els fets en els que es fonamenta la petició; 2. indicar les proves que puguin ser immediatament recollides pel jutge; 3. exhibir com adjunts els documents en els que fonamenta la petició (cf.c.1684).
- &3.** En el cas de procés documental, el document al que es refereix el c. 1688.
- &4.** L'escrit de demanda, a més a més del que estigui establert en el dret (cf. c. 1504; DC, art 116,1), farà esment del telèfon i correu electrònic de l'advocat i de les dues parts en la mesura que siguin coneguts i altres circumstàncies especials no ho impedeixin; la part actora, a més de consignar sempre el seu domicili propi, podrà designar-ne un altre per a notificacions. Si la part actora desconeix el domicili de la part demandada, caldrà que indiqui les gestions que ha realitzat per a intentar esbrinar-ho, i aportarà –tant com sigui possible– algun altre domicili de possible localització (de familiars, lloc de feina...).
- &5.** L'escrit de demanda també haurà d'aclarir si hi ha possibilitat de reconciliació entre les parts, i d'oferir breument els motius en cas negatiu.

Article 27

L'escrit de demanda justificarà adientment la competència del Tribunal, tant si es tracta del lloc dels fets o contracte com del domicili o quasi-domicili de la part demandada; en les causes de declaració de nul·litat del matrimoni, caldrà justificar el fur del domicili o quasi-domicili de l'actor, si és el cas, amb la presentació de documentació suficients; el Vicari Judicial o el Jutge Instructor jutjarà si són suficient les raons aportades per apreciar el fur del Tribunal on s'hagi de recollir la major part de la prova.

Article 28

- &1.** L'escrit de demanda cal que sigui breu, i exposarà concisament els fets principals en els quals pretén fonamentar la petició. També cal exposar concisament els fonaments de Dret, sense necessitat

d'aportar més que allò essencial. Les demandes d'extensió excessiva o de contingut confús, podran ser retornades per a una nova redacció.

- &2.** En la relació de fets exposats en l'escrit de demanda i en qualsevol altre escrit s'observarà el respecte de la dignitat de les persones, evitant tot allò que sigui injuriós, lesiu o de mal gust, tant per les parts en el procés com per als tercers.
- &3.** L'escrit de demanda, i tots aquells altres dels quals calgui notificar l'altra part, es presentaran en original i tres còpies.
- &4.** La demanda, així com la resta d'escrits que es presentin al Tribunal, seran impresos a una sola cara i amb marge esquerre suficient per a l'enquadernació del sumari.

Article 29

En el moment de presentació de la demanda, la part actora farà efectiu el dipòsit previ segons les taxes judicials vigents, llevat que pretengui litigar amb benefici de justícia gratuïta o reducció de taxes judicials. En aquest cas, abans caldrà que presenti la corresponent demanda incidental amb la documentació que permeti avaluar la seva situació econòmica, d'acord amb el que disposa l'article 91 d'aquest Reglament.

Article 30

Si la demanda no ha estat acompanyada de poders notariais suficients, caldrà que el Jutge Instructor procedeixi a obtenir la ratificació de la part actora abans d'emetre el decret d'admissió; en el mateix acte, a més, podrà complementar breument alguns aspectes de la demanda. Si la demanda ha estat acompanyada de poders, el Vicari Judicial o el Jutge Instructor decidirà si convé acte de ratificació o si pot procedir directament a emetre el decret d'admissió (cf cc.1675-1676).

Article 31

- &1.** La notificació de les citacions, decrets, sentències i altres actes judicials ha de fer-se per mitjà del servei públic de correus. Haurà de constar en les actes la notificació i la manera com s'ha fet (cf. c. 1509; DC, art 130).
- &2.** Admesa a tràmit la demanda, cal tenir present que la notificació a la part demandada és un acte de la màxima importància processal, per tal d'evitar qualsevol indici de possible indefensió. Per als de-

mandats residents a la Província Eclesiàstica Barcinonense, d'acord amb allò previst a l'article 46 d'aquest Reglament, la notificació de la demanda i citació per a la seva contestació es remetrà per correu certificat amb avís de recepció.

- &3.** El demandat que rebutgi rebre la cèdula de citació, o que impedeixi que aquesta arribi a les seves mans, però tanmateix constés la correcció del seu domicili o quasi-domicili, ha de tenir-se per legítimament citat (cf. c.1510; DC, art.133), de manera que el Tribunal podrà declarar-lo absent de judici i fixar l'objecte del procés, i repetirà la tramesa per correu ordinari tot atorgant a l'interessat un temps breu per a presentar-se davant el Tribunal i rectificar aquesta postura processal.
- &4.** Si la notificació resultés infructuosa per error en el domicili o quasi-domicili del demandat, caldrà que la part actora rectifiqui aquest error en el termini més breu possible. El Jutge Instructor, a més, podrà dur a terme la investigació que cregui prudent per tal d'esbrinar la localització del demandat.
- &5.** En els casos en què definitivament no sigui possible localitzar el demandat, podrà ser notificat per edicte exposat al tauló d'anuncis del Tribunal i publicat a la pàgina web del mateix Tribunal i al Butlletí del Bisbat de Terrassa.
- &6.** El frau sobre el domicili o quasi-domicili del demandat comès per la part actora no corregit abans de la decisió de la causa serà unes de les causes de nul·litat de la sentència per indefensió segons allò previst als cc. 1593 § 2 i 1620, 7è.
- &7.** Si la citació no fos legítimament notificada, són nuls els actes del procés, excepte el previst pel c. 1507, 3 (cf. c. 1511).
- &8.** A les parts que estan en judici personalment o a través del procurador, s'han de notificar tots els actes a que tenen dret (cf. DC, art. 134,1).
- &9.** Al demandat que se sotmet a la justícia del Tribunal ha de notificarse el decret amb el que s'estableix la fórmula del *dubium*, la nova demanda que pogués presentar-se en el transcurs de la causa, així com els nous fets que apareguessin durant la instrucció i que poguessin causar indefensió al demandat, el decret de publicació de les actes, així com la decisió o sentència definitiva.
- &10.** Al demandat absent de judici només se li comunicarà la decisió o sentència definitiva, en la mesura que això sigui possible.

Article 32

La instància judicial caduca quan, sense que existeixi un impediment, la part obligada a actuar no realitza cap acte processal durant tres mesos i ha estat legítimament apercebuda pel Tribunal, llevat que el Jutge Instructor consideri que altres circumstàncies permetin l'aplicació del termini de sis mesos previst al c. 1520.

Article 33

&1. Llevat que consideri necessària la intervenció de les parts, el Jutge instructor establirà d'ofici la litiscontestació amb la fixació del *dubium*, que determinarà amb claredat l'objecte del procés (cf.c.1513&2). En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, el Vicari Judicial o en el seu cas el President de Sala dictarà decret del *dubium* que ha d'establir clarament els capítols de nul·litat al·legats i a quin contraent afecten (cf. c. 1676); en el mateix decret, el Vicari Judicial o en el seu cas el President de Sala, resoldrà –si s'escau– la sol·licitud de procés breu davant del Bisbe, i, consultada la Defensa del Vincle, la concedirà si observa que es compleixen les condicions legals, és a dir, litisconsorci originari o sobrevingut, o almenys acció consentida expressament per l'altra part (c.1683.1r), i presència de prova certa i definitiva que no necessiti de posterior instrucció (c. 1683,2n), i que no es donen altres circumstàncies que desaconsellen o impedeixen el procés breu.

&2. El decret que obre a prova concedeix termini per tal de proposar els mitjans de prova; la pràctica o instrucció es decreta després que el Sr. Defensor del Vincle hagi examinat les proposicions de les parts.

Article 34

En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, cal proposar almenys els mitjans de prova següents: declaració judicial de la part actora; declaració judicial del demandat o demandada; testifical; pericial, si és el cas (cf. c. 1678 § 3 i art. 203 DC).

Article 35

&1. La prova documental pot aportar-se amb la demanda o posteriorment amb la proposició de prova, però en aquest darrer supòsit cal vetllar que la presentació tardana de documents importants no provoqui indefensió a un demandat remès a la justícia del Tribunal; els documents poden ser presentats directament pels interessats (originals o còpies autenticades, cf. c. 1544 i art.

190 DC), o bé sol·licitar-se la seva obtenció d'ofici. Documents d'interès poden ser: informes mèdics o psicològics, conveni regulador de separació, sentències civils de separació i divorci, correspondència...

- &2.** Com que el Tribunal Eclesiàstic no té la consideració d'autoritat judicial a l'Estat espanyol, tampoc no té potestat per a exigir el lliurament de documents públics o privats, i tot això sense obstar la normativa legal sobre protecció de dades. Per aquests motius, per tal de facilitar el procediment i mentre sigui possible, la part interessada ha d'aportar tots els documents que desitgi usar en el procés, especialment els certificats mèdics que pressuposen l'aixecament del secret professional que obliga als qui han d'emetre'ls.

Article 36

En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, és oportú proposar com a prova testifical quatre testimonis: els que sobrepassin aquest nombre seran objecte d'aranzel especial per prova extraordinària. Poden ser testimonis els familiars, amics i tots aquells que hagin conegut dels fets directament, o almenys *tempore non suspecto*; també poden proposar-se testimonis de credibilitat.

Article 37

El Dret canònic prohibeix greument donar a conèixer als testimonis les preguntes de llur interrogatori, així com preparar-los prèviament (cf. c. 1565 § 1).

Article 38

Els testimonis són citats pel Tribunal (cf. cc. 1552 i 1556); el llistat de testimonis que proposin les parts haurà d'especificar la relació personal de cada testimoni amb les parts, així com la seva adreça postal completa, telèfon de contacte i adreça de correu electrònic.

Article 39

Mentre es tracten les causes davant el Tribunal, solament han de ser presents a la Sala aquells que la llei o el jutge determinin que són necessaris per a realitzar el procés (c. 1470 § 1). El Jutge Instructor pot permetre que els lletrats puguin ser acompanyats d'un ajudant acreditat. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, poden estar pre-

sents als interrogatoris de part i de testimonis els lletrats de les parts, el Defensor del Vincle i, si s'escau, el Promotor de Justícia; amb el consentiment dels interessats i l'autorització del Jutge Instructor, poden ser admesos excepcionalment altres lletrats o juristes que es comprometin fermament a guardar-ne secret.

Article 40

L'examen de les parts i dels testimonis correspon al Jutge Instructor o a un seu delegat o auditor; per tant, si les parts, el Promotor de Justícia, el Defensor del Vincle, o els advocats que assisteixen a l'interrogatori, volen formular altres preguntes al testimoni, no poden fer-les-hi directament, sinó que han de proposar-les al jutge o a qui el substitueix, perquè sigui ell qui les hi formuli (cf. c. 1561).

L'acta haurà de ser segellada i firmada per l'Instructor, el Notari i la Part o Testimoni, així com pel Defensor del Vincle i el/els Lletrat/s si estigués/ sin present/s (cf. c. 1569,2; DC, art. 175,2).

Article 41

El demanat remès a la justícia del Tribunal, en el moment de la seva declaració judicial, pot suggerir al Tribunal alguns testimonis per a què el Jutge Instructor decideixi prudentment sobre llur citació d'ofici.

Article 42

Amb la proposició de prova cal aportar els formularis de preguntes per a ambdues parts i per a tots els testimonis. Caldrà que siguin ben complets, de forma que cada testimoni expressi tot el que sap sobre cada cas, però sense un nombre excessiu de preguntes. Els interrogatoris que hagin d'instruir-se per exhort a Tribunals de països estrangers inclouran la corresponent traducció a la llengua del lloc.

Article 43

&1. Les preguntes no poden ser suggestives, capcioses, fal·laces, ofensives o que abastin diverses qüestions alhora (cf. c. 1564; art. 169 DC); no poden contenir en elles mateixes la resposta d'allò que és objecte d'investigació (llevat que explícitament s'esmentin dos disjuntius, per exemple), ni s'admet la fórmula "confessi ser cert..." Les preguntes evitaran també els termes excessivament tècnics (llevat que el testimoni sigui un pèrit en la matèria), i es redactaran

de forma breu i entenedora, en estil planer, i mentre sigui possible s'ajustaran al clàssic esquema: *quis, quid, ubi, per quos, quoties, cur, quomodo, quando* (qui? què? on? per testimoni de qui? quants cops? per què? de quina forma o en quines circumstàncies? quan?...) En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, és convenient planificar la formulació dels qüestionaris en ordre cronològic, tot seguint la trajectòria vital de les persones, per tal d'evitar confusions i repeticions, tot començant per l'ambient familiar, desenvolupament d'infància i joventut, etc.

&2. El Jutge Instructor rebutjarà qüestionaris que pugin resultar ofensius, im procedents, desconsiderats, difamatoris o contraris a la moral.

&3. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, és convenient planificar la formulació dels qüestionaris en ordre cronològic, tot seguint la trajectòria vital de les persones, per tal d'evitar confusions i repeticions, tot començant per l'ambient familiar, desenvolupament de la infància i joventut, prometatge, noces, convivència marital, etc.

Article 44

Conforme al cc. 1559 i 1677, els advocats de les parts poden ser presents en els interrogatoris, però només ells en persona gaudeixen d'aquest dret; per tal de presentar un substitut caldrà obtenir prèviament i per escrit poders del client, i el consentiment del Jutge instructor.

Article 45

La prova pericial se sol·licita amb la resta dels mitjans de prova, però es pot proveir en finalitzar la resta de la instrucció dels altres mitjans. En els processos de declaració de nul·litat de matrimoni, les causes relatives al c. 1095 exigeixen la realització de prova pericial psiquiàtrica o psicològica (cf. c. 1678 § 3, art. 203, 1r DC); si no es demana al·tra ment, les qüestions sobre les que el pèrit haurà d'informar seran les previstes genèricament pel Dret (cf. art. 209 DC). Per a la seva pràctica, el President designarà al pèrit/s que ha de portar-la a terme, després d'escoltar les parts o a proposta d'elles; i, si fos oportú, assumir els dictàmens ja elaborats pels altres pèrits (cf. c.1575; DC, art. 204,1).

Excepte si el President admeti el proposat per la/es part/s, la designació del pèrit es farà per rotació dels que figuren en l'elenc del Tribunal, alternant les causes de drets i les de patrocini gratuït.

No obstant això, en casos excepcionals i atenent a les especials circumstàncies que puguin concórrer en la causa, el President podrà designar directament el pèrit, motivant l'excepció.

El pèrit efectuarà el seu estudi i presentarà el dictamen en el termini màxim de quaranta-cinc dies següents al de la data en que se li entregui la documentació que s'assenyala en el c.1577,2.

Article 46

Per acord dels Vicaris Judicials de la Província Eclesiàstica Barcinonense, i per tal de facilitar i d'agilitzar la tramitació de les causes judicials, no es consideren necessaris els exhorts entre les tres diòcesis (Arxidiòcesi de Barcelona i Diòcesis de Sant Feliu de Llobregat i de Terrassa), i per tant s'autoritza la citació de tots aquells residents a la Província encara que no tinguin domicili o quasi-domicili a la pròpia diòcesi del Tribunal.

Article 47

- &1.** D'acord amb el c. 1418, cal tramitar per exhort a la jurisdicció corresponent les notificacions d'actes processals, així com les declaracions judicials de parts i testimonis, de tots aquells que resideixin fora de la Província Eclesiàstica Barcinonense, llevat que els interessats es comprometin espontàniament a personar-s'hi davant el nostre Tribunal segons llur comoditat; aquest compromís caldrà que el faci saber per escrit la part interessada en el moment oportú, i no pot ser exigit pel Tribunal.
- &2.** Els exhorts adreçats a d'altres jurisdiccions ho seran per correu ordinari o certificat, sense descartar fins i tot el correu electrònic o d'altres mitjans segurs, segons millor criteri del Jutge Instructor. Aquestes diligències seran anotades al Llibre d'Exhorts de Secretaria, on es faran constar també les despeses generades en ordre a la seva liquidació.
- &3.** Quan s'hagi d'expedir lletres rogatòries a un altre Tribunal, l'Instructor ho durà a terme de manera immediata, remetent al Tribunal exhortat còpia de l'escrit de demanda i de la contestació a la mateixa, si n'hi hagués, del *dubium* fixat i dels qüestionaris presentats per les parts i el Defensor del Vincle i/o el Promotor de Justícia, així com del domicili de les persones que hagin d'acudir al Tribunal exhortat:
 - a) Si, completades les declaracions de les parts i dels testimonis que han de ser examinats en el propi Tribunal, no s'haguessin rebut

complimentades les lletres rogatòries, l'Instructor requerirà al Tribunal pregat per a que el complimenti a la major brevetat possible, o doni raó de la impossibilitat de portar-la a terme.

- b) De totes maneres, si transcorreguts trenta dies, el Tribunal requerit demorés el seu compliment, el procés seguirà el seu curs corresponent. El President, en tal cas, proveirà en la forma convenient, decretant si les diligències requerides, pel seu interès en el plet, han de ser incorporades en qualsevol moment que es rebessin, abans de la Sessió de Jutges per a dictar sentència; o si procedeix la suspensió del procediment, durant un termini màxim de trenta dies, amb nou requeriment del Tribunal “*ad quem*”; o comissionar al procurador de la part que va interessar dites diligències per a que cuidi de la seva ràpida tramitació en l'esmentat termini.

Article 48

El Jutge Instructor, en el moment de publicació de les actuacions (c. 1598), pot remetre per correu electrònic còpia de les mateixes als lletrats que ho sol·licitin. Tanmateix, aquesta remissió no substitueix el dret a l'examen de les actes de les que es tracta a l'article següent, i és responsabilitat dels lletrats adquirir la seguretat que han tingut coneixement complet o suficient de tot el contingut de les actuacions.

Si, publicada la causa i demanada alguna nova prova, aquesta fos admesa pel President, aquest enviarà de nou la causa a l'Instructor per a que procedeixi a completar la instrucció en el termini més breu de temps possible, sense subjecció al torn de les altres causes pendents d'instrucció. No obstant això, segons el seu prudent judici, el mateix President podrà procedir a la pràctica de la nova prova.

Article 49

L'examen de les actuacions en el moment de llur publicació (c. 1598), especialment en els processos de declaració de nul·litat de matrimoni s'ajustarà a les següents condicions:

- 1a. Hom considerarà que els lletrats inscrits en l'Elenc del Tribunal estan sotmesos a l'obligació greu de guardar el secret sobre les actuacions del Tribunal, la qual cosa inclou no poder facilitar còpia de les actes a ningú, inclosos els seus representats i defensats, ni usar-les de cap manera fora de la jurisdicció canònica; els lletrats no inscrits

a l'Elenc i altres interessats a qui el jutge ho concedeixi, prestaran jurament o promesa en el mateix sentit;

- 2a. l'examen de les actes ha de realitzar-se en la secretaria de la Sala, i està expressament prohibit la sortida del sumari així com qualsevol còpia sense autorització de la mateixa;
- 3a. la Sala facilitarà còpia de les actes únicament als advocats que les sol·licitin, i aquests tenen la greu obligació de guardar secret i de no lliurar còpia, ni integral ni parcial, de les actes a tercers, incloses les parts (cf. art. 234 DC);
- 4a. la no acceptació d'aquestes condicions implicarà la pèrdua de la facultat d'examinar les actes;
- 5a. les faltes greus dels lletrats en aquesta matèria estan sotmeses a les sancions processals previstes per l'ordenament (cf. cànon 1487).

Article 50

Per tal de servir la intimitat de les parts i la confiança dels testimonis, i per a evitar perills d'enemistat i tergiversacions, els actes dels processos de declaració de nul·litat de matrimoni no seran mai manifestats a les parts directament, sinó a llurs advocats, tot guardant les regles de l'article 49.

Article 51

En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, el demandat o demandada sotmès a la justícia del Tribunal serà notificat del decret de publicació (art. 229 § 3 DC), però no així els absents de judici o en domicili ignorat, llevat que el Jutge instructor consideri altrament. El demandat sotmès a la justícia del Tribunal podrà sol·licitar accés a les actes, però no té dret a obtenir-ne còpia; en els processos de declaració de nul·litat de matrimoni, el Jutge instructor valorarà si pot permetre aquest accés o si l'ha de limitar a allò disposat a l'article 50, tot vetllant per a evitar el perill d'indefensió.

Article 52

- &1.** Els escrits de defensa o al·legacions es limitaran a un màxim de dotze folis, llevat que el Jutge Instructor aprecii l'existència de circumstàncies que aconsellin altrament (cf. c. 1602 § 3).
- &2.** Els escrits que presentin els lletrats, la part o el Defensor del Víncle i/o Promotor de Justícia es recolliran els fets veritablement provats i

entitativament significatius que puguin subsumir-se en la norma canònica. S'evitaran acuradament les interpretacions esbiaixades o ofensives per a qualsevol dels intervinents en el procés o tercers, la disquisició acadèmica, el diletantisme i tot allò que allargui o obstaculitzi la celeritat processal. En aquests casos, el Jutge instructor tornarà l'escrit tot atorgant un termini breu per a que sigui corregit convenientment.

Article 53

Pel que fa al procés més breu de declaració de nul·litat de matrimoni davant el bisbe diocesà previst als cc. 1683-1687, si les circumstàncies no determinen altrament, actuarà de jutge instructor el Vicari Judicial; actuaran com assessors del Bisbe el mateix jutge instructor i un jutge diocesà designat per torn. L'instructor, en la mesura del possible, recollirà les proves en una sola sessió, i fixarà el termini de quinze dies per a la presentació de les observacions en favor del vincle i de les defenses de les parts, si n'hi ha (cf. 1686) i citarà per a la sessió a tots aquells que hagin de participar (cf. c. 1685), que haurà de celebrar-se, conforme el c. 1686, no més enllà del termini de trenta dies

Així mateix, el Bisbe Diocesà, rere la seva decisió, pot encomanar la redacció de la sentència al Vicari Judicial que n'hagi estat Instructor.

Article 54

Pel que fa al procés documental de declaració de nul·litat de matrimoni previst als cc. 1688-1690, si les circumstàncies no determinen altrament, actuarà de jutge instructor el Vicari Judicial, i aquest mateix jutge definirà la causa i signarà la sentència.

Article 55

- &1.** Si la causa ha de ser decidida per Tribunal Col·legial, la Sala lliurarà als Jutges Diocesans el sumari complet del procés, llevat que les circumstàncies permetin la remissió d'una còpia electrònica; aquests hauran de redactar el seu vot en un termini màxim de deu dies, però si prudentment preveïessin que no poguessin complir aquest termini, ho comunicaran al Vicari Judicial per tal de ser substituïts, si s'escau. Els vots caldrà lliurar-los per escrit i signats, amb el retorn del sumari, per tal que el President convoqui la sessió col·legial (cf. c.1609).
- &2.** Una vegada publicada la sentència, el Vicari Judicial posarà en un sobre tancat el vots i s'arxivaran en un lloc secret durant cinc anys a comptar des de la fermesa de la sentència.

Article 56

Si una part ha declarat refusar rebre qualsevol informació relativa a la causa, o també per evitar escàndol o altres mals justificats, el Vicari Judicial o, si escau, el President de la Sala, pot decretar que sigui comunicada a dita part només la part dispositiva de la sentència, però tot evitant el perill d'indefensió.

Article 57

&1. Els terminis per a presentar qualsevol recurs contra una sentència són sempre peremptoris i no poden eximir-se ni perllongar-se de cap manera (cf. cc 1621, 1623, 1630&1, 1635, 1646), llevat de la prossecció de l'apel·lació davant el Tribunal superior per concessió judicial (cf. c.1633). Totes les parts, inclòs el Ministeri Públic, resten sotmesos a la mateixa normativa.

&2. La sentència ferma serà executada d'ofici pel Vicari Judicial, el qual ordenarà allò que sigui oportú per al seu compliment (cf. c. 1653). En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, l'execució de la sentència ferma consistirà en ordenar als rectors de les parròquies l'anotació marginal de la sentència en els corresponents llibres de matrimoni i de baptisme, i els rectors hauran de confirmar al Tribunal l'esmentada execució; la negligència greu en el compliment d'aquesta obligació podrà ser sancionada amb reprensió (c. 1339 §§ 2-3), sense excloure altres responsabilitats que se'n poguessin derivar (cf. c. 128).

Article 58

El Tribunal Eclesiàstic no facilitarà mai cap certificació del contingut de les actuacions processals, llevat de la sentència, i aquesta només als interessats i a qui legítimament en tingui el dret.

Article 59

Les parts poden obtenir la devolució dels documents originals aportats al procés quan aquest hagi finalitzat, però dins les actuacions se'n conservarà una còpia en substitució.

Article 60

En el procés més breu davant del Bisbe de les causes de declaració de nul·litat matrimonial, el Bisbe diocesà, rebudes les actes, consultant a l'instructor i a l'assessor, examinades les observacions del Defensor del

Vincle i, si existeixen, les defenses de les parts, si arriba a la certesa moral sobre la nul·litat del matrimoni, donarà la sentència. En cas contrari, remetrà la causa al procés ordinari (cf.c. 1687,1).

Article 61

El Tribunal Eclesiàstic i Metropolità de l'Arquebisbat de Barcelona és Tribunal ordinari de Segona Instància per a les causes judicials conegudes en Primera Instància pel Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi de Terrassa.

Article 62

La versió catalana o castellana dels documents o declaracions testificals redactats en un altre idioma serà feta per un traductor designat pel Tribunal, a costa de qui els presentés o demanés o, en el seu cas, de la part actora (cf. c.1471; c.1474,2; DC, art.90,2).

TÍTOL IV. DE L'ELENC DE PÈRITS PÚBLICS

Article 63

Per a les causes en què el Dret preceptuï la provisió de prova pericial, o també per a aquelles en què les parts sol·licitin pericial pública (cf. c. 1678 § 3), el Tribunal mantindrà un elenc de pèrits disponibles que seran designats pel Jutge instructor per ordre rotatori, llevat que les circumstàncies aconsellin altrament.

Article 64

Els pèrits que hagin de formar part d'elenc hauran de prestar jurament de prestar el seu servei amb diligència i professionalitat, d'acord amb la doctrina catòlica, en observança del Dret canònic, i també es comprometran a acceptar causes de reducció d'aranzels i de justícia gratuïta.

Article 65

Els pèrits observaran estrictament les normes deontològiques, tant canòniques com civils (cf. T. S. de la Signatura Apostòlica, 16.06.1998, n. 8), en especial el secret professional, i actuaran sempre amb el degut respecte i consideració a les persones implicades.

Article 66

En ser designats per a cada causa, els pèrits adquireixen la seva relació professional amb el Tribunal, no amb els periciats; per aquest motiu, no poden informar ningú fora del Tribunal sobre cap aspecte de la seva perícia, ni poden rebre ni demanar cap altra remuneració o compensació econòmica que l'aprovada pel Tribunal, del qual faran exclusivament el cobrament.

Article 67

Per tal de dur a terme llur comesa, els pèrits comptaran amb les còpies de les actuacions processals que el Jutge Instructor posi al seu abast, amb el compromís de custodiar-les prudentment i de guardar-ne el secret; també comptaran amb els elements propis de llur tasca professional que hagin de menester (com l'examen dels litigants); en tot compliran la seva missió d'acord amb la norma canònica i mirant d'observar així mateix les lleis civils (cf. cc. 1574, 1577 § 2 i 1578 § 2; Tribunal de la Signatura Apostòlica, 16.06.1998, n. 8), en particular, elaboraran amb tota lleialtat els dictàmens que se'ls encarreguin, els faran arribar al Tribunal dins el termini establert i restaran disposats a ratificar-se en els mateixos a presència judicial i a completar-los contestant les qüestions que se'ls puguin plantejar.

Article 68

Dins l'àmbit de la pròpia ciència, els pèrits han d'evitar tant d'entrar en qüestions pròpiament jurídiques com d'adoptar una antropologia que no s'avingui amb la doctrina de l'Església.

Article 69

- &1.** El rebuig de la part actora a sotmetre's al reconeixement pericial ordenat pel Jutge instructor equivaldrà a la seva renúncia a la instància, si les circumstàncies no l'excusen.
- &2.** Quan s'escaigui que la part demandada refusi sotmetre's a l'examen del pèrit, aquest ho suplirà mitjançant un parer o *votum*, a partir dels seus coneixements i la seva experiència tècnica, i basat en la hipòtesi de veracitat de la resta del contingut dels actes processals, que el jutjador valorarà dins el conjunt de la prova.

Article 70

- &1.** El pèrit podrà conservar en el seu poder la documentació de cada procés fins a un any a partir de la fermesa de la sentència definitiva, passat el qual caldrà que la destrueixi.

- &2.** El pèrit que incompleixi greument les seves obligacions processals podrà ser sancionat pel mateix jutge segons les penes discrecionals que s'assenyalen al c. 1457 § 2, i fins i tot podrà ser retirat de l'elenc per decisió del Vicari Judicial.

TÍTOL V.

DELS TERMINIS PROCESSALS I DE LES COMUNICACIONS DEL TRIBUNAL

Article 71

- &1.** Si en el corresponent decret no es determina el contrari, per al còmput del temps regeix el temps continu de dies naturals (cf. c.201,1; 202-203); si el dia de venciment resultés inútil (és a dir, d'impossible compliment sense culpa pròpia), el termini es perllonga *ex lege* fins primer dia útil.
- &2.** Es consideren inútils tots els dies en què el Tribunal resti tancat, d'acord amb el calendari laboral vigent i les directrius diocesanes.
- &3.** Les vacances judicials del Tribunal es realitzen durant el mes d'agost de cada any, durant aquest mes, els terminis queden interromputs, reprenent-se llur còmput el mateix dia en que el Tribunal reiniciï la seva activitat.
- &4.** D'ordinari el Tribunal romandrà obert de dimarts a divendres, excepte els festius, sent l'horari d'atenció a les persones que acudeixin a ell de 10:00 a 13:00 hores.

Article 72

- &1.** Segons allò previst al c. 1509, el servei públic de correus es considera un mitjà prou segur de comunicació entre el Tribunal i les parts. Per a les notificacions en què el Tribunal necessiti constància de llur recepció (com la notificació de la demanda o de la sentència), s'usarà correu certificat amb avís de recepció, almenys per al primer intent.
- &2.** El Tribunal pot usar la comunicació als lletrats i representants per correu electrònic, i fins i tot amb les parts si el Jutge instructor ho considera convenient segons les circumstàncies.
- &3.** Sota llur responsabilitat, els representants de les parts poden sol·licitar recollir les notificacions en la seu del Tribunal; si trans-

correguts cinc dies des del següent a la data de signatura del decret o sentència no l'haguessin recollida, començaran a córrer els terminis corresponents.

&4. El Ministeri Públic recollirà les notificacions a la seu del Tribunal, amb els mateixos efectes respecte als terminis assenyalats en el paràgraf anterior.

Article 73

Com sigui que els escrits de les parts al Tribunal han de ser originals signats per a incorporar-se al sumari, aquests han de ser presentats presencialment o per correu ordinari; tanmateix, els lletrats poden avançar al Tribunal el coneixement d'un escrit per correu electrònic a l'espera de la seva presentació formal.

Article 74

En la mesura en què les lleis canòniques ho permetin i pugui resultar factible i d'utilitat, el Tribunal podrà obrir la possibilitat de presentar escrits amb signatura electrònica.

Article 75

Qualsevol tipus de comunicació entre els ministres del Tribunal, tant per part dels lletrats com dels fidels en general, es realitzarà dins l'àmbit oficial del Tribunal i a través dels mitjans per aquest previstos (telèfon, email, fax, etc.), quedant absolutament prohibida l'obtenció i l'ús de les adreces i altres mitjans particulars dels mateixos ministres sense la seva expressa autorització.

TÍTOL VI.

DE L'ECONOMIA DEL TRIBUNAL I LES TAXES JUDICIALS

Article 76

El Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi de Terrassa gaudeix de l'autonomia econòmica necessària per a la seva missió, i administra els seus béns conforme aquest principi. En retrà comptes anuals al Bisbe Diocesà de Terrassa. La Secció d'Economia del Tribunal executa aquesta tasca sota la direcció del Vicari Judicial.

Article 77

Les fonts de finançament del Tribunal són:

1. Els recursos propis i aquells que la Diòcesi de Terrassa li pugui destinar.
2. Les taxes judicials legítimament aprovades.

Article 78

El Tribunal no té personalitat jurídica pròpia, car és una secció de la potestat de règim de la Diòcesi de Terrassa. Tanmateix, el Tribunal pot tenir comptes bancaris, sota la personalitat jurídica de la Diòcesi, per tal de dur a terme l'administració ordinària dels seus recursos. El Tribunal no pot adquirir béns immobles a nom propi.

Article 79

El Tribunal no pot admetre de cap manera altres donatius de ningú fora de les taxes judicials vigents.

Article 80

Els treballadors que puguin ser contractats per a prestar llur servei al Tribunal Eclesiàstic ho són per la Diòcesi de Terrassa, en el règim funcional establert en comú; la competència sobre el seu règim orgànic pertany al Tribunal.

Article 81

El calendari laboral del Tribunal és el comú per a la Cúria episcopal en cada exercici, si bé restarà tancat tots els dilluns de l'any; aquest mateix calendari determina els altres dies festius del Tribunal.

Article 82

Les dependències immobles que són seu del Tribunal, llur conservació i manteniment, mobiliari, i els serveis d'electricitat, aigua, climatització, telefonia i mitjans de comunicació són prestats lliurement per la Diòcesi de Terrassa, sota el règim comú vigent a la Cúria diocesana.

Article 83

Amb els recursos propis, el Tribunal sosté les seves despeses ordinàries pròpies: ofimàtica, papereria, impremta, informàtica, etc., i altres despeses

que es considerin no comunes a la Cúria diocesana. També amb aquests recursos el Tribunal assumeix el pagament de pericials en casos de justícia gratuïta, i pot oferir gratificacions justificades segons costum.

Article 84

Cada trienni el Tribunal analitzarà els recursos propis que consideri sobrants per a la seva missió, i els integrarà a la caixa comuna de la Cúria diocesana.

Article 85

Les taxes judicials del Tribunal Eclesiàstic de Terrassa són aprovades pel Bisbe Diocesà (cf. c. 1649; arts. 302-308 DC). Aquest pot delegar al Vicari Judicial la seva revisió cada trienni només per dur a terme la seva moderada actualització.

Article 86

&1. Les taxes judicials al Tribunal Eclesiàstic seran meritades segons les regles següents:

1. En presentar la demanda que obre la instància: dipòsit previ.
2. Amb la litiscontestació: primera consignació.
3. Abans de proveir la instrucció de la prova: segona consignació.
4. En proveir la prova pericial: dipòsit de pagament del perit.
5. En decretar la decisió de la causa: comptes finals.

&2. Els litigants sotmesos a taxes judicials són la part actora, la part demandada que presenti oposició formal, la part demandada i actora reconvinent. No estan sotmesos a taxes judicials el demandat o la demandada remesos a la justícia del Tribunal, els absents de judici o els de domicili ignorat.

&3. Cadascuna de les parts haurà d'assumir les pròpies taxes, així com les despeses derivades d'exhorts a altres jurisdiccions i altres despeses que li siguin imputables segons dret. En el cas que les dues parts hagin demanat la pràctica de proves pericials, cada part abonarà els honoraris dels pèrits que a la seva instància s'hagin meritats.

&4. Si la pràctica de la perícia o l'enviament d'un exhort els hagués demanat només el Defensor del Vincle i/o el Promotor de Justícia, els honoraris seran abonats per la part actora. Si la part demanda-

da estigüés personada activament en el procés amb demanda reconvençional o acumulada, s'abonaran a parts iguals. Regirà la mateixa norma quan fossin demanats d'ofici pel Tribunal.

Article 87

Les taxes judicials han de ser satisfetes completament per tots els litigants que no obtinguin benefici de justícia gratuïta o de reducció de taxes. La liquidació completa caldrà atendre-la abans de la decisió de la causa.

Article 88

Com a norma general, tenen dret a obtenir el benefici de justícia gratuïta en el Tribunal Eclesiàstic aquells que, segons l'ordenament civil vigent, puguin obtenir la designació d'advocat d'ofici, és a dir, que no superin en els seus ingressos habituals el doble del salari mínim interprofessional vigent.

Article 89

Per a la concessió de benefici de justícia gratuïta cal que l'advocat defensor sigui designat d'ofici o renunciï completament als seus honoraris; per a la concessió de reducció parcial de taxes, cal que el mateix advocat hi renunciï en la mateixa proporció.

Article 90

&1. Pel reconeixement del dret a la reducció de taxes del tribunal o l'assistència jurídica gratuïta, o ambdues es farà de la següent manera i comprendrà les prestacions que després s'establiran:

- a) S'estableix el sistema escalonat i progressiu, sensible a la utilitat marginal decreixent dels recursos econòmics dels sol·licitants, quins topalls mínim i màxim són aproximadament i respectivament, el salari mínim interprofessional i el doble de dit salari mínim interprofessional, computats anualment.
- b) La reducció de taxes es farà per graus, de l'ú al sis. El grau ú serà aquell en el que els recursos econòmics vagin des dels 0 euros fins el salari mínim interprofessional, que serà el topall màxim. El grau sis serà aquell en el que els recursos econòmics arribin fins el doble del salari mínim interprofessional.
- c) Com que s'estableixen més esgraons, els restants entre ells es fixaran seguint les següents fórmules:

- Per a fixar el topall màxim del grau 2, es dividirà entre cinc l'import del salari mínim interprofessional. A aquest resultat se li sumarà un 20%. La quantitat que surti d'aquesta suma se sumarà a la seva vegada al topall màxim pel grau 1 més un euro, i aquest resultat serà el topall màxim pel grau 2.
 - Per a fixar el topall màxim del grau 3, es dividirà entre cinc l'import del salari mínim interprofessional. A aquest resultat se li sumarà un 10%. La quantitat que surti d'aquesta suma se sumarà a la seva vegada al topall màxim del grau 2 més un euro, i aquest resultat serà el topall màxim del grau 3.
 - Per a fixar el topall màxim del grau 4, es dividirà entre cinc l'import del salari mínim interprofessional. La quantitat que surti d'aquesta fracció se sumarà a la seva vegada al topall màxim pel grau 3 més un euro, i aquest resultat serà el topall màxim pel grau 4.
 - Per a fixar el topall màxim del grau 5, es dividirà entre cinc l'import del salari mínim interprofessional. A aquest resultat se li restarà un 10%. La quantitat que surti d'aquesta resta se sumarà al topall màxim per al grau 4 més un euro, i aquest resultat serà el topall màxim del grau 5.
 - El topall mínim pel grau 6 serà el topall màxim per al grau 5 més un euro, i el topall màxim per al grau 6 serà el doble del salari mínim interprofessional.
- d) El reconeixement del dret de reducció de taxes donarà lloc:
- En el grau 1: a la gratuïtat del procés més la concessió d'advocat, i, si escau, de procurador d'ofici;
 - En el grau 2: a una reducció del 75% de taxes del Tribunal més la concessió d'advocat i, si escau, de procurador d'ofici;
 - En el grau 3: a la gratuïtat del procés;
 - En el grau 4: a una reducció del 75% de les taxes del Tribunal;
 - En el grau 5: a una reducció del 50% de les taxes del Tribunal.
 - En el grau 6: a una reducció del 25% de les taxes del Tribunal.
- No seran objecte de reducció de taxes els drets corresponents als altres Tribunals pels exhorts realitzats.
- Si la persona a la que s'ha reconegut el dret o se li hagués denegat el mateix considera que la resolució és injusta per algun dels motius següents: no se li ha reconegut el dret, la concessió del dret resulta insuficient, o resulta excessiva dita conces-

sió; podrà interposar recurs davant aquest mateix Tribunal en els termes del cànon 1649,2 i 1732 i següents del Codi de Dret Canònic de 1983.

Article 91

- &1.** La concessió del patrocini gratuït o la reducció de costos, serà sol·licitada per l'interessat abans de la presentació de l'escrit de demanda o de la contestació a dita demanda i serà tramitada com a peça incidental.
- &2.** Qui pretengui obtenir l'exempció de les costos judicials o la seva reducció i el patrocini gratuït, ha de sol·licitar-ho al Vicari Judicial i presentar els documents que demostrin la seva condició econòmica (cf. DC, art. 306,1r). A tal fi, haurà de presentar els següents documents:
- 1r. Sol·licitud adreçada al Vicari Judicial.
 - 2n. Última nòmina o certificació del que percep pel subsidi d'atur, o certificació d'estar a l'atur.
 - 3r. Declaració completa de la renda o certificat que no s'ha declarat en l'últim exercici fiscal i/o, en el seu cas, còpia de la carta de pagament dels ingressos trimestrals a compte de les activitats professionals i/o artístiques i dels trimestres de l'any en curs.
 - 4t. Declaració del patrimoni o certificat que no ha declarat pel mateix en el darrer exercici fiscal.
 - 5è. En el seu cas, sentència de separació i/o divorci, o conveni regulador. Si no existís dita sentència, declaració jurada de l'interessat dels fills al seu càrrec i de si percep pensió per aliments o altre tipus de pensions.
 - 6è. Informe de vida laboral.
- &3.** Si en el transcurs del procés el litigant acredita la seva manca d'informació respecte al benefici de gratuït patrocini o que li ha sobrevingut una situació econòmica desfavorable, podrà gaudir de l'esmentat benefici.

Article 92

- &1.** La concessió de patrocini gratuït o reducció de costos es farà per decret del Vicari Judicial. En el mateix decret es designarà el lletrat i procurador d'ofici, si hi tingués dret.

- &2.** Si en el transcurs del procés el beneficiari esdevingués a millor fortuna o es comprovés el falsejament o l'ocultació de dades, es derogarà el decret de concessió i s'abonaran els drets corresponents.
- &3.** En el transcurs del procés el President podrà demanar a l'interessat que acrediti que es mantenen les circumstàncies per les que se li va concedir el patrocini gratuït.

Article 93

- &1.** La designació de lletrat i procurador al beneficiari del patrocini gratuït es farà per rotació dels que figuren en l'elenc del Tribunal.
- &2.** El lletrat o procurador així designat haurà, en el termini de set dies, de tenir coneixement de la designació, comunicar per escrit al Tribunal la seva acceptació. Si no contesten en l'esmentat termini, s'entendrà acceptada l'esmentada designació.
- &3.** Si, a judici del lletrat que ha sigut designat, no existís fonament suficient per a interposar la demanda de nul·litat matrimonial, aquest ho manifestarà al Tribunal en forma argumentada, per a que l'esmentada causa sigui novament assignada o es rebutgi definitivament la seva tramitació. En qualsevol cas, la rotació es considerarà deserta i el següent torn recaurà necessàriament sobre l'esmentat lletrat.
- &4.** Si el beneficiari del patrocini gratuït sol·licités la designació d'un determinat lletrat i/o procurador, haurà de motivar l'excepció, exposant convenientment les raons que l'assisteixen. El Vicari Judicial decidirà al respecte, escoltat el lletrat i/o procurador.
- &5.** En tot cas, el beneficiari sempre podrà acollir-se, si és el seu desig, a qualsevol dels patrons estables del Tribunal, a partir del moment que aquests estiguin instituïts.

Article 94

- &1.** El lletrat i el procurador, d'ofici percebran del Tribunal la indemnització corresponent a la seva actuació en el torn d'ofici en el moment de ser ferma la sentència a raó de 300 e l'Advocat i 100 e el Procurador.
- &2.** Els pèrits que intervinguin en una causa de patrocini gratuït percebran la quantitat de 100 e per l'exploració d'una part i 200 per l'exploració d'ambdues parts, en el moment de ser ratificat davant el Tribunal l'informe prèviament lliurat al mateix.

&3. El Bisbat subvencionarà, amb càrrec a les seves dotacions pressupostàries per a retribuir les actuacions professionals quan tinguin per destinataris a qui hagi obtingut el reconeixement del dret d'assistència gratuïta, en els supòsits que el mateix Tribunal no disposi dels fons necessaris per afrontar-ho directament.

Article 95

Correspon al/s Secretari/s de Sala el seguiment i l'actualització de la vessant econòmica dels plets, tot duent a terme les respectives sol·licituds de consignacions als lletrats i als interessats, les anotacions previstes a la carpeta econòmica i la correcta coordinació amb la Secció d'Economia del Tribunal.

Article 96

A la sentència definitiva, pot ser condemnada en costes la part que, a petició de la contrària, hom demostrï que hagi litigat temeràriament o sense guardar els mínims criteris de respecte i de veracitats exigibles davant la jurisdicció eclesiàstica.

TÍTOL VII.

DEL RÈGIM DELS MINISTRES DEL TRIBUNAL I DE LA DISCIPLINA QUE CAL OBSERVAR

Article 97

Com a titular de la potestat vicària de govern en la seva vessant judicial, que deriva de la potestat episcopal, l'Il·lm. Sr. Vicari Judicial s'equipara a l'Il·lm. Sr. Vicari General de la Diòcesi i aquest precedeix aquell; els M. I. Srs. Promotor de Justícia i Defensors del Vincle precedeixen els Delegats Episcopals.

Article 98

En tots els aspectes de la seva actuació i capteniment, els ministres del Tribunal observaran escrupolosament llurs obligacions canòniques, tant les previstes per l'ordenament universal com pel particular; entre aquestes obligacions, cal fer especial esment de:

a) atendre l'ofici propi dins l'horari presencial necessari i oportú per tal d'evitar perjudicis a la funció judicial; els ministres del Tribunal que

- siguin clergues i hagin d'atendre altres encàrrecs pastorals evitaran que aquesta atenció pugui posar en perill la funció judicial; els membres del Tribunal que hi treballin sota contracte laboral s'ajustaran en aquest punt a les normes de la Cúria diocesana;
- b) atendre amb tota cura i respecte pastoral els fidels i els lletrats que es relacionin amb el Tribunal, però alhora evitant l'aparença de favor o excessiva familiaritat;
 - c) guardar secret de tot allò que hom pugui conèixer en l'exercici del càrrec (cf. c. 1455 § 1); *obligació* que té importància *primordial* tractant-se de la discussió i decisió de la causa, i que comprèn igualment els diferents vots emesos i les opinions que s'hi hagin manifestat, sense perjudici del que preveu el c. 1609 § 4 (cf del mateix c.1455 § 2);
 - d) refusar cordialment però amb plena fermesa qualsevol mena d'obsequis o compensacions tant de particulars com d'institucions per raó del seu treball en actuacions judicials (cf. c. 1456), i evitar qualsevol situació en què hom pogués imaginar ni tan sols el més petit indici de venalitat;
 - e) evitar el risc d'incórrer en qualsevol mena d'incompatibilitat, com pot ser l'exercici jurídic en altra jurisdicció o en un despatx professional que comporti tractar causes d'igual o semblant índole o col·laborar de la manera que sigui amb persones que les tracten;
 - f) diferenciar amb cura entre les tasques pròpies del Tribunal i els assumptes personals o estranys al propi Tribunal; en aquest sentit, les dependències del Tribunal no podran acollir el despatx d'assumptes aliens ni podran usar-se amb aquesta finalitat els seus mitjans materials sense llicència del Vicari Judicial;
 - g) actuar sempre en comunió i amb fidelitat a la doctrina de l'Església i amb obediència i lleialtat envers els pastors legítims, especialment al Pontífex Romà i al Bisbe Diocesà; igualment, actuar amb sentit de comunió i col·legialitat entre tots els membres del Tribunal.

Article 99

En cas d'absència imprevista (malaltia, afers familiars o personals greus, obligacions pastorals inesperades...), cada ministre del Tribunal serà suplert, d'acord amb les possibilitats del servei, per un altre del seu mateix ofici. Les baixes per malaltia hauran de ser comunicades al Vicari Judicial i, si s'escau, a la Secció de Personal de la Cúria diocesana.

Article 100

El Tribunal afavorirà prudentment que els seus ministres puguin assistir a simposis, congressos i jornades que redundin en la millora de l'administració de justícia, i fins i tot podrà oferir certes ajudes per a les despeses segons criteri del Vicari Judicial.

Article 101

Les queixes fundades sobre actuacions concretes dels ministres del Tribunal que no es refereixen a decisions judicials han de ser presentades davant el Vicari Judicial; les queixes o accions contra aquest, davant l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe Diocesà de Terrassa. No es pot recórrer al Bisbe Diocesà contra les decisions judicials del seu Tribunal, sinó que caldrà presentar aquests recursos segons la norma processal canònica.

Article 102

Tots els ministres del Tribunal han de gaudir de completa independència de criteri i actuació en l'exercici de la seva missió, que duren a terme amb sentit de justícia, amb equitat canònica i amb el sentit pastoral de *salus animarum* que marca la finalitat de tot l'ordenament jurídic a l'Església (cf. c. 1752). Fora d'allò previst a l'ordenament processal canònic, a ningú no li és lícit d'intentar influenciar de cap manera sobre el criteri i l'actuació dels ministres del Tribunal, ni obtenir informació de les causes que s'hi tramiten. Si s'esdevingués aquest perill, el Vicari Judicial haurà de posar-lo en coneixement del Bisbe Diocesà, i fins i tot del Suprem Tribunal de la Signatura Apostòlica.

Article 103

Els ministres del Tribunal presentaran la renúncia del seu càrrec al Bisbe Diocesà de Terrassa en complir l'edat de 75 anys; si el bé de l'Església i les circumstàncies ho aconsellen, i no existeixen impediments o dificultats, el Bisbe Diocesà podrà prorrogar la jubilació fins els 80 anys.

Article 104

&1. Prèvia amonestació infructuosa, l'incompliment greu i injustificat de les obligacions dels Jutges i del Ministeri Públic del Tribunal podrà ser sancionat pel Bisbe Diocesà, tot preservant el dret de defensa i rere el procediment corresponent, amb suspensió temporal i fins i tot amb pèrdua de l'ofici (cf. c. 1457 § 1).

&2. En el mateix sentit, les faltes comeses pels secretaris i altres ajudants del Tribunal podran ser sancionades pel Vicari Judicial d'acord amb la llei (cf. c. 1457 § 2).

Article 105

La condició de ser ministre del Tribunal, si s'esdevingués la comissió de qualsevol delictes canònic, serà considerada circumstància agreujant en directa relació amb la responsabilitat del càrrec.

Article 106

Els jutges, ministres i ajudants del Tribunal que endarrerissin injustificadament la tramitació de les causes, o actuessin amb negligència o mala fe en el compliment dels seus deures o sense el degut respecte a les persones o incomplissin les lleis generals i/o particulars, especialment allò disposat en el canons 1455, 1456 i 1457, seran sancionats, segons la gravetat, amb advertència, amonestació, suspensió temporal o privació d'ofici.

Article 107

- &1.** Els lletrats i procuradors que demanessin o rebessin honoraris en les causes d'ofici, seran sancionats, segons la seva gravetat, amb suspensió temporal, almenys d'un any, o eliminació de l'elenc. En qualsevol cas hauran de retornar les quantitats percebudes. En cas de reincidència, seran eliminats de l'elenc.
- &2.** Així mateix, els qui pactaren emoluments excessius sobre allò determinat en l'article 20 d'aquest Reglament, seran sancionats conforme al que disposa el canó 1488.
- &3.** Els que sostraguessin causes als Tribunals competents o atribuïssin competència a Tribunals incompetents mitjançant documents o proves falses, seran sancionats amb suspensió temporal, almenys d'un any, o eliminats de l'elenc, sobretot en el cas de reincidència.
- &4.** Els que fessin ús d'actes del procés davant la Jurisdicció civil o per a altres fins, o violessin el caràcter reservat o, en el seu cas, secret del procés canònic, o col·laboressin a això, seran sancionats amb suspensió temporal d'almenys un any, o eliminats de l'elenc, estant obligats a reparar el dany causat a la part o a un tercer.

Article 108

- &1.** Els lletrats i procuradors que no acceptessin una causa d'ofici, incomplint el que disposa l'article 89 d'aquest reglament, seran sancionats amb l'eliminació de l'elenc.
- &2.** Els lletrats i procuradors que fossin notòriament negligents en el compliment del seu ofici i, prèviament amonestats, persistissin en la seva conducta, seran sancionats amb suspensió temporal, almenys d'un any, o eliminats de l'elenc, sobretot en el cas de reincidència.

Article 109

Els lletrats i procuradors que al llarg del procés mostressin una conducta deficient, o actuessin amb negligència, o introduïssin pràctiques dilatòries, o faltessin al respecte i obediència deguts al Tribunal o a les persones que intervinguin en el procés, seran sancionats, tenint en compte la seva gravetat, amb advertència, expulsió de la Sala, amonestació pública, suspensió temporal, o, sobretot en cas d'acusada reiteració, eliminació de l'elenc del Tribunal.

Article 110

Qui de qualsevol manera actués en contra de les normes generals i/o particulars que regulen el procés canònic, seran sancionats, segons la gravetat, amb advertència, amonestació pública, suspensió temporal o eliminació de l'elenc, estant obligats, en el seu cas, a reparar els danys causats.

Article 111

Per a la imposició de les sancions anteriors s'incoarà l'oportú expedient administratiu, que en aquells casos on els fets siguin notoris i urgeixi prendre una resolució, ha de ser abreujat tant como sigui possible segons les normes del dret.

TÍTOL VIII. DE L'ARXIU DEL TRIBUNAL

Article 112

- &1.** El Tribunal Eclesiàstic custodia en el seu Arxiu els processos finalitzats d'acord amb les directrius de la Santa Seu. Aquest arxiu no gaudeix d'accés públic i és inviolable conforme a les lleis canòniques i civils (cf. art. 1, 6 de l'Acord entre l'Estat Espanyol i la Santa Seu sobre assumptes jurídics, 3/1/1979).
- &2.** Els sumaris de les causes judicials es custodiaran a l'Arxiu del Tribunal almenys durant 50 anys a comptar des de la fermesa o arxivament, al capdavall del quals podran ser destruïts si convingués: tanmateix, caldrà conservar, en qualsevol cas, el text original o un exemplar autèntic de les sentències definitives, decrets confirmatoris o pronunciaments interlocutoris (cf. Suprem Tribunal de la Signatura Apostòlica, Decret de 13 d'agost de 2011).
- &3.** L'Arxiu Diocesà podrà conservar alguns exemplars de sumaris més antics a efectes de disposar de documentació amb finalitats històriques.

Article 114

- &1.** Les parts interessades, o els hereus legítims, poden obtenir certificació de les sentències definitives, decrets confirmatoris o pronunciaments interlocutoris que es custodien amb els sumaris a l'Arxiu del Tribunal. Fora d'aquests, ningú no pot obtenir originals ni còpies de documents custodiats a l'Arxiu, ni obtenir-ne tampoc qualsevol tipus de dades; les controvèrsies sobre aquesta facultat seran decidides pel Vicari Judicial.
- &2.** Els lletrats podran obtenir la lectura de sumaris arxivats, sota llicència del Vicari Judicial, si és necessària per a la interposició d'una nova causa.

TÍTOL IX. DE LA REVISIÓ I MODIFICACIÓ DEL REGLAMENT

Article 114

El present Reglament, que té com a finalitat contribuir al millor funcionament del Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi de Terrassa, s'aprova *ad experimentum* per a cinc anys, no obstant això la seva avaluació serà continuada per part del Vicari Judicial, transcorreguts els quals es procedirà a fer la revisió introduint, en la mesura en que es consideri necessari, les oportunes modificacions; i en cas de no fer-se s'entendrà prorrogada la seva vigència.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquest Reglament entrarà en vigor amb la seva publicació en les estrades del Tribunal. Publiqui's també en el Butlletí Oficial de la Diòcesi de Terrassa.

Sumari

REGLAMENT DEL TRIBUNAL ECLESIASTIC DE TERRASSA

Promulgació del Decret i Reglament del Tribunal Eclesiàstic de Terrassa	1
Reglament del Tribunal Eclesiàstic	3
Preàmbul	3
Títol I. De la funció de jutjar	5
Títol II. De la defensa i la representació	9
Títol III. Del procés	13
Títol IV. De l'elenc de pèrits públics	26
Títol V. Dels terminis processals i de les comunicacions	28
Títol VI. De l'economia del tribunal i les taxes judicials	29
Títol VII. Del règim dels ministres del tribunal i de la disciplina que cal observar	36
Títol VIII. De l'arxiu del tribunal	41
Títol IX. De la revisió i modificació del reglament	42
Disposició final	42

